

Data: 20 lipca 2026 r.

Nazwa, adres, tel., e-mail organizacji pozarządowej

Fundacja Edukacji Globalnej, ul. Nyska 59, 50-505 Wrocław; tel. +48 721 370 309;

kontakt@fundacjaedukacjiglobalnej.pl; KRS 0001243721, NIP 8993059846, REGON 544850987

FORMULARZ ZGŁOSZENIA UWAG/OPINII DO:

Projektu aktualizacji Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030. „Solidarność dla rozwoju”.

Termin zgłaszania uwag/opinii do projektu Planu: do 31 lipca 2026 r.

L.p.	Jednostka redakcyjna, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Propozycja zapisu
1	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – tytuł rozdziału.	W projekcie usunięto z tytułu rozdziału komponent wolontariatu obecny w wersji z 2021 r. Wolontariat rozwojowy i humanitarny buduje zaplecze eksperckie polskiej współpracy rozwojowej oraz społecznych ambasadorów rozwoju, wzmacniając dyplomację publiczną i soft power RP. Przywrócenie komponentu jest spójne z tradycją i interesem Polskiej pomocy.	Tytuł rozdziału 5 otrzymuje brzmienie: „5. Edukacja globalna i wolontariat”.
2	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – dodanie nowego akapitu.	Projekt nie zawiera zobowiązania do krajowej strategii edukacji globalnej (obecnego w wersji 2021). Nie chodzi o powrót do poprzedniego dokumentu, lecz o ramy, dzięki którym edukacja globalna będzie skutecznie służyć nowym celom Strategii – budowie odporności społecznej i przeciwdziałaniu dezinformacji. Brak ram strategicznych prowadzi do rozproszenia działań, sprzecznego z przyjętą w Programie zasadą koncentracji i skuteczności. Krajowy dokument strategiczny zapewni koordynację i pozwoli zrealizować zobowiązania Polski w sieci GENE oraz w Deklaracji Dublińskiej (2022), wzmacniając wiarygodność RP jako dojrzałego donatora.	Dodaje się akapit w brzmieniu: „Minister Spraw Zagranicznych, we współpracy z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania oraz z partnerami społecznymi, opracuje krajowy dokument strategiczno-operacyjny dotyczący edukacji globalnej, określający jej cele, ramy koordynacji międzyresortowej oraz zasady stabilnego finansowania.”
3	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – akapit rozpoczynający się od słów „W obszarze edukacji formalnej wiodącą rolę będzie	Zapis przenosi ciężar edukacji globalnej na resort edukacji i podstawę programową, podczas gdy edukacja globalna jest ustawowo elementem współpracy rozwojowej (III filar, właściwość MSZ) i nie występuje w Prawie oświatowym. Grozi to luką odpowiedzialności, a także rozejściem	Akapitowi nadaje się brzmienie: „Koordynację edukacji globalnej jako elementu współpracy rozwojowej zapewnia Minister Spraw Zagranicznych. W obszarze edukacji formalnej wiodącą rolę pełni resort edukacji, prowadząc działania zgodnie z obowiązującą

	pełnił resort edukacji...".	się kompetencji z finansowaniem: organ koordynujący i finansujący edukację globalną (MSZ) powinien pozostać organem za nią odpowiedzialnym – zgodnie z rekomendacją przeglądu partnerskiego GENE (2010). Doprecyzowanie podziału kompetencji – bez cedowania go – zapewni skuteczność i zgodność z rolą Polski w sieci GENE (sieci ministerstw i agencji z krajową odpowiedzialnością za edukację globalną).	podstawą programową; w obszarze edukacji pozaformalnej i nieformalnej kluczową rolę realizatorów pełnią organizacje pozarządowe i inni partnerzy społeczni. Działania obejmują wszystkie etapy edukacji oraz uczenie się przez całe życie, a także wzmacnianie kompetencji kadr dydaktycznych."
4	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – akapit rozpoczynający się od słów „Celem edukacji globalnej jest zmiana negatywnych postaw...".	Projekt pomija standardy jakości edukacji globalnej obecne w wersji 2021 (przeciwdziałanie stereotypom, katalog wartości). To właśnie te standardy czynią z edukacji globalnej realne narzędzie bezpieczeństwa: rzetelność merytoryczna, myślenie krytyczne i weryfikacja źródeł budują odporność społeczną na dezinformację i manipulację informacyjną – cel horyzontalny Strategii polskiej polityki zagranicznej 2026–2030 wobec zagrożeń hybrydowych – i zabezpieczają przed instrumentalizacją przekazu. Deficyt tych kompetencji zwiększa podatność obywateli na obce operacje wpływu.	Na końcu akapitu dodaje się zdania: „Działania edukacji globalnej opierają się na rzetelności merytorycznej, rozwijaniu myślenia krytycznego oraz przeciwdziałaniu stereotypom i dezinformacji dotyczącym krajów Globalnego Południa. Kształtują postawy odpowiedzialności, szacunku, empatii i otwartości."
5	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – dodanie nowego akapitu (powiązane z uwagą nr 1).	Rozwinięcie treści o wolontariacie usuniętej z wersji 2021. Wolontariat jest realnym narzędziem budowania kapitału eksperckiego i społecznego poparcia dla polityki rozwojowej – zgodnie z interesem państwa.	Dodaje się akapit w brzmieniu: „Integralnym elementem edukacji globalnej jest wolontariat rozwojowy i humanitarny. Wolontariusze, przygotowani m.in. poprzez szkolenia z zakresu edukacji globalnej, po powrocie do kraju pełnią rolę społecznych ambasadorów rozwoju i zasilają zaplecze eksperckie polskiej współpracy rozwojowej."
6	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 oraz Rozdział 6.1 „Narzędzia”, s. 24 – finansowanie edukacji globalnej.	Projekt nie gwarantuje stabilności finansowania edukacji globalnej. Przewidywalność środków – w tym określenie ich minimalnego poziomu – jest warunkiem skuteczności i planowania działań o zasięgu ogólnokrajowym.	Dodaje się zapis w brzmieniu: „Edukacja globalna jest finansowana w sposób stabilny i przewidywalny; w rocznych planach współpracy rozwojowej określa się minimalny poziom środków przeznaczonych na ten cel."
7	Rozdział 6.2.1.1 „Współpraca z partnerami społecznymi”, s. 25.	W stosunku do wersji 2021 osłabiono rolę partnerów społecznych – usunięto wyraźne uwzględnianie ich głosu przy tworzeniu dokumentów strategicznych. Wykorzystanie kapitału eksperckiego organizacji pozarządowych podnosi jakość polityki rozwojowej i jest zgodne ze standardami konsultacji publicznych.	Dodaje się zdanie w brzmieniu: „Głos partnerów społecznych jest uwzględniany przy opracowywaniu dokumentów strategicznych i operacyjnych współpracy rozwojowej, w tym za pośrednictwem organów opiniodawczo-doradczych przy Ministrze Spraw Zagranicznych."
8	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – akapit „Działania z	Warto zakotwiczyć edukację globalną także w zobowiązaniach, które Polska realnie przyjęła – wzmacnia to	Akapit uzupełnia się o zdanie: „Edukacja globalna jest także wyrazem zobowiązań

	zakresu edukacji globalnej wpisują się również w realizację celów zrównoważonego rozwoju (przede wszystkim SDG 4.7).".	spójność i wiarygodność międzynarodową RP oraz uzasadnia rangę tego obszaru.	międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej – jako członka sieci GENE (Global Education Network Europe) oraz sygnatariusza Europejskiej Deklaracji o Edukacji Globalnej do 2050 r. (Dublin, 2022)."
9	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – dodanie nowego akapitu (koordynacja).	Przegląd partnerski GENE dla Polski (Raport krajowy, 2010) wprost zalecił ustanowienie krajowego komitetu ds. edukacji globalnej „pod auspicjami Ministerstwa Spraw Zagranicznych (Polska pomoc) jako głównego organu finansującego”, z udziałem resortu edukacji, innych resortów oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Rekomendacja ta pozostaje niezrealizowana. Powołanie stałego ciała koordynującego zapewni spójność międzyresortową i skuteczność – zgodnie z przyjętą w Programie zasadą koncentracji i efektywności.	Dodaje się akapit w brzmieniu: „W celu zapewnienia spójnej koordynacji edukacji globalnej Minister Spraw Zagranicznych powoła krajowe ciało koordynujące (komitet lub radę) ds. edukacji globalnej, z udziałem ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, innych właściwych resortów oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Do zadań ciała należeć będzie koordynacja polityk, standardów jakości i finansowania edukacji globalnej.”
10	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 oraz Rozdział 6.2.1.1 „Współpraca z partnerami społecznymi”, s. 25 – współpraca międzysektorowa.	Trójstronne Porozumienie o współpracy w sprawie wspierania rozwoju edukacji globalnej z 2011 r. (MSZ – MEN – Grupa Zagranica) formalnie obowiązuje, lecz w praktyce nie jest realizowane; jedynym stale działającym gremium jest nieformalna grupa robocza ds. edukacji globalnej przy Grupie Zagranica. Reaktywacja i sformalizowanie tej współpracy realizuje zobowiązania Deklaracji Dublińskiej (2022) dotyczące współpracy międzysektorowej oraz rekomendacje GENE.	Dodaje się zapis w brzmieniu: „Program przewiduje reaktywację i wzmocnienie międzysektorowej współpracy na rzecz edukacji globalnej, w tym w oparciu o Porozumienie z 2011 r., poprzez regularne prace grupy roboczej z udziałem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, resortu oświaty oraz organizacji pozarządowych.”
11	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 oraz Rozdział 6.1 „Narzędzia”, s. 24 – finansowanie wieloletnie.	Zarówno przegląd partnerski GENE (2010), jak i Europejska Deklaracja o Edukacji Globalnej do 2050 r. (2022) wzywają do stabilnego, przewidywalnego i – w miarę możliwości – wieloletniego finansowania edukacji globalnej. Obecny model wyłącznie rocznych konkursów uniemożliwia planowanie długofalowych procesów edukacyjnych i obniża skuteczność wydatków.	Dodaje się zapis w brzmieniu: „W finansowaniu edukacji globalnej wprowadza się mechanizmy wieloletnie (projekty oraz umowy dotacyjne o horyzoncie wieloletnim), zapewniające przewidywalność i ciągłość działań, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Europejskiej Deklaracji o Edukacji Globalnej do 2050 r.”
12	Rozdział 5 „Edukacja globalna”, s. 23 – akapit o celach zrównoważonego rozwoju (SDG 4.7).	Polska przyjęła zrewidowaną Rekomendację UNESCO z 2023 r. w sprawie edukacji na rzecz pokoju, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju; pierwszy raport z jej wdrożenia jest wymagany do 15 listopada 2026 r. Wyraźne odniesienie do niej w Programie ułatwi Polsce rzetelne wykazanie wdrożenia i wzmocni wiarygodność RP na forum międzynarodowym.	Uzupełnia się zapis o zdanie: „Działania edukacji globalnej realizowane są z uwzględnieniem zrewidowanej Rekomendacji UNESCO z 2023 r. w sprawie edukacji na rzecz pokoju, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju, w tym wynikających z niej obowiązków sprawozdawczych.”

Inne uwagi/opinie: Powyższe uwagi nie zmierzają do przywrócenia poprzedniej wersji Programu, lecz do takiego ukształtowania edukacji globalnej w ramach nowego, realistycznego podejścia, by realnie służyła celom Strategii polskiej polityki zagranicznej 2026–2030 – w szczególności budowie odporności społecznej na dezinformację, wiarygodności Polski jako donatora oraz społecznemu poparciu dla współpracy rozwojowej. Edukacja globalna pozostaje elementem polskiej współpracy rozwojowej (III filar, właściwość MSZ), spójnie ze zobowiązaniami Polski w sieci GENE i Deklaracji Dublińskiej. Do formularza dołączamy pismo przewodnie z szerszym uzasadnieniem systemowym.

*Imię i nazwisko, Michał
Tuczapski, Prezes Zarządu
funkcja osoby zgłaszającej
uwagi/opinię w imieniu
podmiotu*